

START

de vogel is duidelijk groter dan een eend

JA

NEE

KNOBBELZWAAN

KLEINE ZWAAN

WATERHOEN

MEERKOET

ANDERE WATERVOGELS, FUTEN IN WINTERKLEED OF WIJFJESEEND

het verenkleed is hoofdzakelijk wit

JA

hoofdzakelijk donkerbruin tot zwart verenpak zonder grote witte delen

NEE

AALSCHOLVER

kop met zwart-gele snavel, zwemt met gestrekte hals

het verenkleed is hoofdzakelijk zwart, de snavel is haakvormig

JA

witte borst en/of hals

NEE

rode snavel met gele snavelpunt

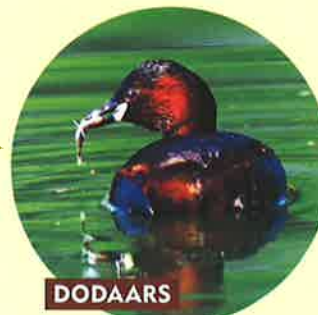
JA

volledig witte snavel

NEE

donkerbruin verenpak, roestbruine wang en snavel met witte vlek aan de snavelbasis

JA

DODAARS

CANADESE GANS

grote ganzensoort met zwarte hals en witte wang

JA

kleine bruine gans met een opvallende zwarte vlek rond het oog en een groene vlek in de vleugel

NEE

witte slanke hals en kop met scherpe snavel, kuifje en bruine bakkebaarden

JA

FUUT

grijs-zwart verenpak, met goudgele oorpluimen

JA

GEOORDE FUUT

WIJFJESEEND OF ANDERE WATERVOGELS

KRAAKEEND

NIJLGANS

zwarte borst

NEE

dikke kop en witte vlek voor de ogen ('bril')

NEE

grijs-witte vogel, bruine kop en lange spitse staart

JA

PIJLSTAART

glimmend groene kop en hals met witte halsring en gele snavel

JA

zwarte kop met een kuifje

NEE

BRILDUIKER

wit verenpak en groene kop met rode snavel

NEE

BERGEEND

bruin-grijs verenpak, witte vleugelvlek, grijze snavel

NEE

kleine eend met donkergroene band van het oog tot de achterhals

NEE

zwarte staart en zonder witte wenkbrauwstreep

JA

WILDE EEND

TAFELEEND

KUIFEEND

SLOBEEND

kop met goudgele kruin en korte blauwe snavel

JA

SMIENT

ZOMERTALING

WINTERTALING

INFO OVER DE SOORTEN

S status in Vlaanderen:

wintervogel slechts uitzonderlijk 's zomers waargenomen
zomervogel slechts uitzonderlijk 's winters waargenomen
jaarvogel het hele jaar aanwezig, al dan niet broedend
doortrekker komt uitsluitend in de trekperiodes voor (lente/herfst)

V voorkomen in Vlaanderen

M merkwaardige kenmerken

R langst gedragen ring (periode tussen het ringen van de meestal zeer jonge vogel en de laatste terugmelding); dus de hoogst gekende leeftijd

AALSCHOLVER

Phalacrocorax carbo

S jaarvogel

V een vrij schaarse, doch in aantal toenemende broedvogel; vooral in de trekperiodes in vrij groot aantal aanwezig en in klein aantal overwinterend

M een typische koloniebroeder die vooral van vis leeft en daardoor niet graag gezien is op visvijvers of kwekerijen; een uitstekend duiker die echter zijn verenkleed regelmatig (met gespreide vleugels) moet laten drogen

R 12 jaar en 7 maanden

BERGEEND

Tadorna tadorna

S jaarvogel

V vrij schaarse broedvogel maar in vrij groot aantal overwinterend; vorstgevoelig, trekt verder zuidwaarts bij strenge vorst

M wijfje heeft dezelfde felle kleuren als het mannetje in tegenstelling tot de perfecte camouflagekleuren van de meeste andere wijfjeseenden; bergeenden broeden immers in holen (konijnenpijpen e.d.) wat camouflage overbodig maakt

R 14 jaar en 5 maanden

BRILDUIKER

Bucephala clangula

S wintervogel

V overwintert in vrij klein aantal vanaf ongeveer midden oktober; in strenge winters meer vogels in Vlaanderen; broedt vooral in Scandinavië en Rusland

M mannetjes overwinteren gemiddeld noordelijker dan wijfjes en zijn dus verhoudingsgewijs minder in Vlaanderen te zien (7 à 29% van de aanwezige vogels); een uitstekende duiker

CANADESE GANS

Branta canadensis

S jaarvogel

V oorspronkelijk inheems in Noord-Amerika maar ingevoerd in Groot-Brittannië en nu ook steeds toenemende broedvogel in Vlaanderen (vooral valleigebieden)

M een opvallende, luidruchtige gans die door zijn grootte en dominantie en door zijn steeds stijgende aantallen een negatieve invloed lijkt te hebben op andere, inheemse watervogels

DODAARS

Tachybaptus ruficollis

S jaarvogel

V vrij schaarse tot vrij talrijke broedvogel verspreid over heel Vlaanderen; overwintert in vrij klein aantal (max. zo'n 400 ex.)

M een vrij onopvallend gekleurde, goede duiker met een tijdens de broedtijd merkwaardig 'hinnikend', trillend geluid

FUUT

Podiceps cristatus

S jaarvogel

V vrij talrijke broedvogel en overwinteraar in vrij klein aantal, doch vaak sterk geconcentreerd (bijvoorbeeld ook op zee)

M de soort neemt sinds de jaren '70 toe; futen dragen hun kleine, mooi gestreepte jongen vaak mee op de rug; de balts juist voor de broedperiode bestaat uit een indrukwekkend waterballet

GEORDE FUUT

Podiceps nigricollis

S jaarvogel

V zeer schaarse broedvogel (vooral in de Kempen) die in zeer klein aantal overwintert; broedt voornamelijk in Oost-Europa (Polen, Tsjechië, Roemenië, Rusland, ...)

KLEINE ZWAAN

Cygnus columbianus

S wintervogel

V overwinteraar in klein tot vrij klein aantal, vooral in groepjes in poldergebieden (West- en Noord-Oost-Vlaanderen); broedvogel van de toendragebieden van Noord-Siberië en Noord-Amerika

KNOBBELZWAAN

Cygnus olor

S jaarvogel

V vrij schaarse broedvogel; overwintert in vrij klein aantal, talrijker in strenge winters; aantallen nemen in het algemeen toe

KRAKEEND

Anas strepera

S jaarvogel

V vrij schaarse broedvogel maar in vrij groot aantal overwinterend; Vlaamse populatie behoorlijk toegenomen sinds 1965

M de opvallende witte vleugelspiegel is kenmerkend

KUIFEEND

Aythya fuligula

S jaarvogel

V nu een vrij talrijke broedvogel, doch eerste broedgeval pas in 1947 (!)

M een uitstekend duiker (tot 14 meter)

R 3 jaar en 10 maanden

MEERKOET

Fulica atra

S jaarvogel

V vrij talrijke broedvogel die sinds de jaren '70 toeneemt; overwintert in vrij groot tot groot aantal

M mannetje en wijfje hebben hetzelfde kleed

R 6 jaar en 1 maand

NIJLGANS

Alapochen aegyptiacus

S jaarvogel

V oorspronkelijk bewoner van grote delen van Afrika ten zuiden van de Sahara en de Nijlvallei; waarschijnlijk via ontsnapte siervogels nu steeds toenemend in Vlaanderen (vooral in valleigebieden)

M een tijdens het broedseizoen erg territoriale en agressieve holenbroeder

PIJLSTAART

Anas acuta

S wintervogel

V overwintert in klein tot vrij klein aantal; broedgevallen zijn zeer zeldzaam; zeer vorstgevoelige soort; voornaamste broedgebieden in IJsland, Scandinavië en Rusland

M heeft zijn naam niet gestolen: let op de lange staartveren

R 5 jaar en 5 maanden

SLOBEEND

Anas clypeata

S jaarvogel

V vrij schaarse broedvogel maar overwinterend in vrij groot aantal; zeer vorstgevoelige soort

M grote, 'slobbende' snavel; de soort neemt in heel Noord-West-Europa in aantal toe, waarschijnlijk als gevolg van een drastische voedselaanrijking van oppervlaktewater (o.a. door overmatig gebruik van kunstmest)

R 3 jaar en 5 maanden

SMIENT

Anas penelope

S wintervogel

V overwintert in Vlaanderen in vrij groot tot groot aantal, vaak in grote groepen van duizenden; slechts heel uitzonderlijk zijn broedgevallen vastgesteld; voornaamste broedgebieden zijn IJsland, Scandinavië, Baltische staten en Rusland

M typisch grazende eend met kenmerkend hoog fluitend geluid

R 10 jaar

TAFELEEND

Aythya ferina

S jaarvogel

V vrij schaarse broedvogel, maar overwinteraar in vrij groot, soms zelfs groot aantal (maxima in januari en februari)

M een typische duikeend, maar met gering duikvermogen (1 à 2 meter)

WATERHOEN

Gallinula chloropus

S jaarvogel

V talrijke broedvogel in allerlei biotopen; overwintert in groot aantal met dan zowel standvogels als noordelijke broedvogels door elkaar

M is tijdens de broedperiode erg agressief t.o.v. andere soorten zoals Meerkoet

R 9 jaar

WILDE EEND

Anas platyrhynchos

S jaarvogel

V zeer talrijke broedvogel en een echte cultuurvolger doordat de soort zich aan zeer uiteenlopende broedbiotopen kan aanpassen (stadsvijvers tot schorren en moerassen)

M het mannetje heeft een grappige eindkrul in de staart

R 22 jaar en 6 maanden

WINTERTALING

Anas crecca

S jaarvogel

V vrij schaarse tot vrij talrijke broedvogel, vooral in de Kempen, maar in groot aantal overwinterend (vooral vogels uit Scandinavië en Rusland)

R 13 jaar en 10 maanden

ZOMERTALING

Anas querquedula

S zomervogel

V schaarse broedvogel die sinds ca. 1975 sterk is achteruitgegaan; overwintert vooral in Afrika; doortrekkers in Vlaanderen zijn broedvogels van Rusland tot Siberië

R 8 jaar en 8 maanden

BRONNEN

- DEVILLERS, P. et al. (1988) *Atlas van de Belgische broedvogels*. KBIN, Brussel.
- JONSSON, L. (1994) *Vogels van Europa*. Thieme, Baarn.
- PETERSON, R.T., MOUNTFORT, G. & HOLLAND, P.A.D. (1987) *Petersons vogelgids van alle Europese vogels*. Thieme, Baarn.
- SNOW, D.W. & PERRINS, C.M. (1998) *The birds of the Western Palearctic, concise edition*. Oxford University Press.
- VLA.ViCo (1989). *Vogels in Vlaanderen, voorkomen en verspreiding*. Vlaamse Avifaunacommissie.

WATERVOGELS

Met deze zoekkaart kan je de namen terugvinden van de meeste watervogels die bij ons voorkomen. Begin bij **START**, beantwoord de vragen met ja of nee en volg de overeenkomstige pijl tot aan de volgende vraag. Met de foto's van de verschillende soorten kan je het resultaat controleren.

Een aantal watervogels zijn vooral in de winter talrijk, anderen komen dan weer vooral in de zomer voor. Met een verrekijker zijn ze doorgaans goed te bekijken. Let vooral op de kleuren van het verenpak. Vergeet daarbij niet dat de futen (Gewone fuut, Dodaars en Geoorde fuut) een winterkleed hebben dat sterk verschilt van hun kleurrijke zomerkleed dat op de foto's te zien is. Maar in dat geval moet je uitkomen bij 'andere watervogels, futen in winterkleed of wijfjeseenden'. Ook eenden verwisselen hun verenpak éénmaal per jaar (ruien heet dat). Bij mannetjes gebeurt dat normaal in de zomer (juli-augustus). In die periode zien ze er veel minder opvallend uit dan in de rest van het jaar. Wijfjes van eenden zijn doorgaans onopvallend bruin gekleurd. Baseer je dus waar mogelijk op de kleurrijke mannetjes.

Deze naamzoekkaart werd gerealiseerd door het Provinciebestuur van Oost-Vlaanderen
 Dienst natuur- en milieu-educatie
 p/a Provinciaal natuureducatief centrum "De Kaaihoeve"
 Oude Scheldestraat 16
 9630 Meilegem (Zwalm)
 telefoon 055 496 796
 fax 055 496 798
 e-mail kaaihoeve@oost-vlaanderen.be
 website www.dekaaihoeve.be

Beeldmateriaal:
 Mark Alderweireldt
 en Geert Delsoir
 v.u. Albert De Smet,
 Provinciegriffier